

„Nejde to“ je jako zaklínadlo

MARTIN ŠOLC
advokát

Když se na dálnici po zimě objeví díra, vím, co se bude dít. Díru opraví, a než oprava skončí, sníží se dočasně rychlost. Jistě, věc je možno řešit i tak, že se nic opravovat nebude a před díru se dá značka zákazu vjezdu. Kdyby to ale někdo navrhl, smáli bychom se. To by přece bylo proti selskému rozumu, protože by nikdo nikam nedošel. Jinými slovy, kritériem řešení je nejen jeho účinnost, ale i funkčnost, v našem příkladu dopravy.

Zdá se mi, že – rozum nerozum – některým vykladačům soukromého práva na funkčnosti ekonomiky při výkladu právních vztahů v podnikání moc nezáleží. Zaštitují se gramatikou, doktrínou, konsistencí a bůhví čím ještě. Nechtějí ale slyšet, že to přece jít musí – prostě to nejde. A šmytec! Vzpomínám si na jeden rozhovor, který jsem měl ještě v dobách obchodního zákoníku s klientem, jenž nemohl pochopit, že dva členové představenstva mohli k něčemu zmocnit vrátného, ale už ne jiného člena představenstva. Nakonec mi nezbylo než se uchýlit k „nejde to!“.

Bizarní výklady zákona

Právo nepochybně není služkou politiky. Není ani služkou ekonomiky – třeba proto, že nesmí ekonomický zájem povýšit nad spravedlnost, nebo, chcete-li, férovost v ekonomické sféře. Ale nesmí být ani hrobníkem ekonomiky, červeným šátkem před očima zahraničních investorů, rébusem, či dokonce hrozbou pro poctivého podnikatele. Právo by nemělo být ani takové, aby se slušný obchodník musel s chvěním v hlase ptát třikrát denně advokáta, zda se něco smí, zda to bude platit.

Nový obchodní zákoník pro mě byl a pořád ještě je troubením ke změně. Ale zdá se, že protagonisté „nejde to“ ještě nevyměřeli, a tak tu a tam slyším bizarní výklady zákona, ignorující ekonomickou realitu i to, jak se věci vykládají mimo českou kotlinu.

Konec roku je dobou přání. Tak mi dovoďte nám všem popřát, aby se v novém roce všichni vykladači práva – než se vrhnou na gramatiku a konsistenci – zeptali, jak to v praktickém životě u nás i jinde chodí, a zamysleli se, proč je tomu právě tak.

A pak řekli slova francouzské revoluční písně: „Půjde to!“